

Školní vzdělávací program
PRO ŠKOLNÍ KLUB
ARCHA

Č.J. 007-30-08-2022

ARCHA základní škola a mateřská škola při Církvi československé husitské

Název školy, sídlo: ARCHA základní škola a mateřská škola při Církvi československé husitské, Petroupim 74, 256 01 Benešov

Zřizovatel: Pražská diecéze Církve československé husitské, V Tišině 3, Praha 6

Druh školy: Církevní alternativní škola umožňující propojení mateřské a základní školy. Mateřská škola je s celodenním provozem.

Ředitelka: Mgr. Jitka Hřebecká

Zpracovatel ŠVP ŠK: Mgr. Jitka Hřebecká, Zdeňka Žabová, Jitka Mihaliaková, Tomáš Kočnar, Michaela Škvorová, Monika Pospíšilová, Kateřina Mádlová

Název školy - školního programu: Název ARCHA symbolizuje základní myšlenku projektu – vědomí sounáležitosti s ostatními, důležitost schopnosti vzájemného soužití, respektu, tolerance, schopnosti komunikace a kooperace.

OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Školní klub (ŠK) je součástí **ARCHY základní školy a mateřské školy při Církvi československé husitské (dále jen ARCHY)**. Všechny součásti školy spojuje společné kurikulum, stanovené v autorském vzdělávacím projektu ARCHA.

Celková kapacita:

- Mateřská škola je jednotřídní s kapacitou 22 dětí.
- Základní škola má kapacitu 75 žáků. Dvě třídy tvoří první stupeň, druhý stupeň tvoří rovněž dvě třídy.
- Školní družina má kapacitu 44 žáků a slouží především žákům prvního stupně.
- Školní klub má kapacitu 31 žáků a slouží především žákům druhého stupně.

V souladu s projektem ARCHY a s cíli předškolního vzdělávání pracuje škola ve věkově smíšených skupinách.

ARCHA se nachází v malé obci Petroupim, je navštěvována dětmi z blízkého i vzdálenějšího okolí. Děti přiváží rodiče nebo školní autobus zajišťovaný Sdružením Rodičů Archa, z.s., děti odpoledne využívají i linkový autobus.

ŠK funguje v pronajatých prostorách budovy školy č.p. 74. V blízkosti školy je k dispozici obecní hřiště, parky, nedaleké louky a lesy. V části obecní mateřské školy č.p. 49 využívají děti jídelnu, cvičební sál a zahradu.

PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Věcné vybavení

ŠK se nachází ve třídách druhého stupně a využívá společné prostory chodby, včetně relaxační klidové zóny. Dětem jsou přístupné výtvarné pomůcky, knihy, časopisy, stolní hry, stavebnice, relaxační vaky. Prostory jsou maximálně využívány pro různorodé činnosti, umožňující samostatnou i skupinovou práci, při které se děti neruší a mohou pracovat na odlišných úkolech různým způsobem. Zařízení je účelné, podnětné, podle možností je obnovováno a doplňováno. Zároveň působí útulně ve snaze navodit klidnou atmosféru, přispívající k pocitu bezpečí dětí.

Po dohodě s vychovatelem děti mohou trávit čas společně s dětmi ve školní družině a v mateřské škole, která se nachází v přízemí budovy. ŠK využívá školní šatny, toalety a kuchyňku. Budova obecní mateřské školy č.p.49 ve svém přízemí disponuje cvičebním sálem, vybaveným sportovním náradím, náčiním a pomůckami, které jsou k dispozici i ARŠE.

Maximum činností v rámci ŠK se dle možností realizuje venku na obecním hřišti, školní zahradě či ve volné přírodě v okolí Petroupimi. Didaktická zahrada u školy je poměrně prostorná, zatravněná, s členitým terénem a vzrostlými stromy, doplněná herními prvky. ŠK využívá obecní multifunkční hřiště, které je v její těsné blízkosti. Sportovní pomůcky jsou umístěny v prostorách šaten v úložných boxech. Pro hry lze zapůjčit i školní náčiní.

Činnost ŠK navazuje časově na školní rozvrh hodin a program se odvíjí od ročního tematického plánu.

Životospráva

Obědy jsou zajišťovány v jídelně obecní mateřské školy. Odpolední svačinu si nosí děti vlastní, mohou ji uskladnit v chladničce ve školní kuchyňce. Škola dbá na dodržování pitného režimu a umožňuje rozvoj samostatnosti v sebeobsluze. Děti mají vždy možnost doplnit si vlastní lahve s pitím, zároveň využít také talíře, hrnečky a příbory k samostatné přípravě svačiny.

Také ostatní fyziologické potřeby jsou respektovány a jsou vytvářeny podmínky pro jejich uspokojování, zejména potřeba pohybu a odpočinku dle individuálních potřeb.

Bezpečnost a ochrana zdraví

Vychovatelé a asistenti pracují s dětmi ve ŠK v souladu se všemi zásadami bezpečnosti. Dbají na dodržování vnitřního řádu ŠK a školního řádu, kde jsou tyto zásady často shodně vytknuty. Součástí práce ve ŠK, ve vnitřních i venkovních prostorách, je dodržování zásad bezpečnosti. Děti jsou poučeny o možných rizicích a způsobech, jak jim předcházet.

Psychosociální podmínky

Sociální prostředí je chápáno jako výchovný prostředek. Věkově smíšené skupiny dávají dětem možnost vzájemného poznávání, starší děti zaujímají k mladším ochranný postoj, mladší je přijímají jako přirozenou autoritu. Často se starší děti stávají učiteli mladších, jsou jim inspirací, lépe rozumějí jejich způsobu chápání. Vzájemné vztahy ve skupině jsou bohatší, poskytují více příležitostí k sociálnímu učení.

Jedním z důležitých prvků je zajištění pocitu bezpečí a pohody. Děti se podílejí na tvorbě pravidel soužití, která se jim potom lépe zvnitřňují. Pravidla pro dobu školní výuky a pro ŠK

jsou totožná. K bezpečné atmosféře přispívá partnerský přístup vychovatelů a asistentů, dále jejich úzká spolupráce s učiteli a zákonnými zástupci.

Skutečnost, že o školu mají zájem rodiny různých církví i rodiny bez vyznání, vede děti k respektování názorových odlišností.

Zapojení dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí mimořádně nadaných učí ostatní toleranci a přijímání každého takového, jaký je.

Organizační zajištění

ŠK je v provozu ráno před zahájením výuky v době od 7:00 do 8:00 h a dále odpoledne od 12:00 do 16:30 h. Děti si přebírá vychovatel ŠK přímo ve třídě a odvádí je do jídelny na oběd nebo na program odpoledního ŠK. Škola vychází vstříc výchovným záměrům rodičů a umožňuje nepravidelnou docházku dítěte do ŠK s ohledem na jeho a jejich potřeby. Děti ze ŠK odcházejí na základě písemného souhlasu rodičů. Obvyklé odchody zákonní zástupci vyplní do přihlášky. V případě změny je možno uvolnit žáky ze ŠK dříve, pouze na základě písemného uvolnění s podpisem zákonných zástupců. Totéž platí v případě vyzvednutí žáka jinou osobou než zákonným zástupcem. Žák je pak dotyčné osobě předán pouze oproti písemnému potvrzení, které je podepsáno zákonnými zástupci.

Vychovatelé přistupují k dětem partnersky, respektují jejich individuální odlišnosti a aktuální potřeby (hry, pohybu, zaměření pozornosti, tělesného kontaktu, komunikace či naopak soukromí). Aktivně povzbuzují dítě ke společným aktivitám, ale nikdy jej k zapojení nenutí. Používají nenásilnou komunikaci, varují se manipulativní komunikace.

Plánování činností vychází ze zájmů a konkrétních podnětů dětí. Takové činnosti vnímají pak děti jako smysluplné.

Způsob řízení a odborného zajištění

Pro efektivní fungování celé ARCHY je důležité participativní a týmové řízení školy, které je samo o sobě jedním z výchovných prostředků. Učitelé a vychovatelé jsou dětem vzorem ve vztazích, ve vzájemné spolupráci.

Vedení ARCHY podporuje participaci všech pracovníků školy na organizaci a vedení, podporuje jejich iniciativnost, zapojuje je do rozhodování o zásadních otázkách rozvoje školy a školního programu.

Propojenost různých stupňů vzdělávání a různých ročníků vede k nutnosti týmové spolupráce všech členů pedagogického sboru. Tato spolupráce je umožněna formou pravidelných a mimořádných porad, učitelé stále hledají efektivní formy průběžné komunikace (sdílený disk, elektronická pošta, operativní porady).

Vedení ARCHY usiluje o personální zajištění kvalifikovanými pedagogy. Podporuje pedagogy v doplňování a prohlubování vzdělání. Neustálé sebevzdělávání v dané problematice považuje za předpoklad úspěšné práce.

ARCHA zaměstnává speciální pedagožku, zajišťující odbornou garanci pedagogických postupů zejména u dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.

Spoluúčast zákonných zástupců

Důležitým partnerem pro pedagogický sbor jsou rodiče. Mají do školy kdykoliv přístup, mohou se účastnit dění ve škole a ŠK i osobně se na něm podílet – zapojovat se do jednotlivých projektů. Účast ve škole rodičům školu přibližuje, dovedou potom lépe chápat své dítě. Škola jim poskytuje dostatek informací o směřování a vývoji školy, umožňuje jim vyjadřovat se k organizaci, k režimu, k ročnímu plánu školy. Kromě průběžných individuálních setkávání se pedagogové s rodiči scházejí pravidelně každý měsíc na informativních či debatních schůzkách a navíc při nepravidelných společných akcích – slavnostech, dílnách či výletech.

ARCHA respektuje rodinu jako základní výchovnou jednotku, naším cílem je tuto výchovu podporovat a doplňovat.

Bližší a neformálnější vztahy pomáhají pedagogům lépe porozumět dítěti a jeho projevům a potřebám.

Atmosféra vzájemné důvěry přispívá k lepší domluvě o společném postupu při řešení problémů dítěte, jeho další výchově a vzdělávání.

Škola nabízí rodičům pro jejich osobní rozvoj setkávání s odborníky z oblasti pedagogiky a psychologie. K dispozici je pro rodiče knihovnička odborné literatury.

Rodiče jsou sdruženi ve Sdružení Rodičů Archa, z. s. Toto sdružení napomáhá škole zejména řešením dopravy dětí do školy školním mikrobusem. Spolupodílí se také na organizaci některých akcí.

Podmínky přijímání dětí

Zápis do ŠK se koná formou písemných přihlášek. O přijetí či nepřijetí jsou rodiče informováni do tří týdnů od zápisu do ŠK ústně. V případě převisu poptávky mají při přijímání přednost:

1. děti přihlášené k pravidelné docházce
2. děti zaměstnaných matek
3. mladší děti

Podmínky vyloučení dětí

Žák může být ze školní družiny nebo školního klubu vyloučen v případě, že :

- jeho zákonný zástupce je v prodlení s placením úplaty za školní družinu
- žák svým chováním opakovaně narušuje výchovně vzdělávací proces
- žák svým chováním ohrožuje zdraví spolužáků

ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

Východiska

Základem jsou přírodovědné poznatky, postupné získávání kompetencí potřebných pro život v souladu s přírodou. Výchova je zaměřena na celou osobnost dítěte, na schopnost samostatně se rozhodovat, odůvodňovat svá rozhodnutí, na vytváření morálních postojů, rozvíjení vztahů s druhými, estetický rozvoj.

Obsahem je cesta dítěte za poznáním stavěná na konkrétních životních situacích.

Organizační formy

Běh ŠK je dán rozvrhem činností, který je funkční a více odpovídá životní realitě. Ve ŠK se organizační formy mění dle potřeb skupiny a aktuálního tematického zaměření. Princip individualizace a respekt k individuálně rozdílným potřebám a možnostem jednotlivých dětí nás vede k otevřenosti a souběžnému využívání různých forem a metod. Důležité je poskytnutí prostoru a materiálu pro samostatné objevování a přímou zkušenost. Organizace vzdělávání má žákům poskytovat prostor pro získávání zkušeností a dovést je k samostatnému objevování a poznávání. Činnosti zdánlivě nejsou řízeny, jsou dětem nabízeny s jasnou představou cíle a možností vybrat si. Tato svoboda volby učí děti samostatně si organizovat čas a rozvíjí úspěšné zvládnání rozhodovacích procesů.

Činnosti probíhají v těchto formách:

- spontánní hra
- tematicky zaměřené vycházky a hry venku
- sportovní aktivity
- činnosti vycházející z připraveného prostředí, individuální či skupinové (pokud možno venku)
- kruh sdílení
- činnost v pracovních koutcích
- experimentace s materiály (dle možností venku)
- výtvarné, hudební, pohybové aj. činnosti (dle možností venku)

Metody a formy práce

Vycházíme z toho, že dítě se učí prožíváním, pokud:

- k učení přistupuje spontánně
- učení je pro dítě objevné, smysluplné, přináší radost
- umožňuje komunikaci s druhými
- má dítě prostor pro aktivitu a tvořivost
- probíhá prostřednictvím konkrétních činností
- je celostní – zapojuje se více smyslů a pracují obě mozkové hemisféry.

Takové učení je obtížné a téměř nerealizovatelné při frontálním vedením učebního procesu. Proto upřednostňujeme jiné metody výuky.

Zvolené metody vycházejí z respektování vývojových zvláštností dětí a jejich přirozených potřeb. Dětem je umožněno spontánní pozorování, experimentace a manipulace a po tomto praktickém poznatku a prožitku je dán prostor vysvětlování a srovnávání, utřídění získaných zkušeností.

Vzdělávací podněty jsou nabízeny v tematických celcích. Základ tvoří celoroční téma, které by mělo reagovat na to, co je pro děti aktuální, co se kolem nich děje. Časový rozsah jednotlivých podtémat je dán ročním vzdělávacím plánem školní družiny. I v rámci ŠK mohou žáci využít čas ke zkoumání daného tematického celku, který je aktuálně probírán ve škole.

Pro možnost vlastního vyhledávání informací je dětem neustále k dispozici knihovna s dostatečným množstvím dětské naučné literatury, dětských encyklopedií a přírodovědných knih.

Heterogenní skupina školní družiny a klubu umožňuje využití metody vzájemného učení, kdy děti vstupují do role učitele a předávají vlastní získané poznatky druhým, např. mladším dětem. Pro ně samotné je to neocenitelné utvrzování získaných zkušeností a důvěry ve vlastní schopnosti a pro mladší dítě je mnohdy vysvětlení od vrstevníka bližší, než od dospělého.

Kruh sdílení je způsob sociálního učení, které považujeme za velmi důležité. Zde mají děti možnost vyjadřovat své pocity, je to prostor na sebehodnocení a zároveň se učí naslouchání druhému, snaží se porozumět jeho problému a pomoci hledat řešení. Mohou se zde řešit větší konflikty a hledat cesta k usmíření a odpuštění.

Důležitým výchovným prostředkem pro ŠK je hra. Je pro dítě přirozeným zdrojem informací o okolním světě, prostředníkem k jeho pochopení a rozvíjí samostatnost myšlení. Poskytuje dětem možnost relaxace, odreagování od školních činností.

Metody jsou vybírány tak, aby poskytovaly dětem prostor pro sebevyjádření a plně odpovídaly stupni vývoje a způsobu myšlení každého dítěte.

Významnou roli hraje příprava třídy – prostředí má motivovat dítě, aby si samo zvolilo činnost, která povede k získání potřebné dovednosti či poznatku, aby se dítě učilo prožíváním, přirozenými cestami, bio-psycho-sociálními strukturami získávalo zkušenosti, zpracovávalo podněty ze všech oblastí života, aby se učilo „děláním“, ne pouze nasloucháním. Aby poznatky získávalo v souladu s činností mozku, typem inteligence, temperamentu, v souladu s charakterem vlastní osobnosti, v jednotě s nabývanými sociálními zkušenostmi.

Způsoby propojování ŠK, ŠD a ZŠ

Školní družina staví roční plán v návaznosti na plány výuky ZŠ. Doplnuje učivo ZŠ volnějšímí navazujícími činnostmi. Umožňuje dětem prožít a vstřebat, doplnit témata probíraná ve škole. V žádném případě nenahrazuje školní výuku, doplňuje ji vhodnými tvořivými technikami, prožitkovými aktivitami a podobně. Je nezbytná spolupráce vychovatelů a učitelů ZŠ.

Žáci, kteří jsou přihlášení do ŠK, mohou po domluvě s vyučujícími navštěvovat program školní družiny a naopak. Důvodem tohoto opatření je snaha umožnit dětem trávit odpolední čas se svými kamarády a naplnit ho dle své volby činnostmi, která odpovídá jejich zájmu.

Zapojení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Respektujeme individualitu každého žáka, vytváříme přiměřené prostředí pro jeho všestranný rozvoj.

Na začlenění žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí mimořádně nadaných spolupracuje ŠK se školou a rodiči. Vytváří takové podmínky, které umožní žákům se speciálními potřebami (včetně nadaných dětí) vhodný způsob aktivně stráveného času a zohlední jejich potřeby při plánování činností. Zvýšený důraz kladou vychovatelé na bezpečnost těchto žáků dle specifik každého žáka.

Dle stupně a charakteru speciálních potřeb dětí je umožněno začleňování do volnočasových aktivit a jsou zajišťovány podmínky vhodné k rozvoji jejich osobnosti.

Škola se dle svých možností a dle podpory MŠMT snaží zajišťovat asistenty pedagoga pro žáky, kteří to potřebují i do ŠK a ŠD.

CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

ARCHA vznikla v roce 1996 jako alternativa ke stávajícím předškolním zařízením. Vychází ze základních křesťanských principů. Dítě je přijímáno jako dar, je respektována jeho jedinečnost i s jeho schopnostmi a vývojovými možnostmi. Aby se tato osobnost mohla úspěšně podílet na životě společnosti v dnešním globálním propojeném světě, potřebuje umět domluvit se, spolupracovat, chápat odlišnosti druhých a na druhé straně znát svou hodnotu, jednat jako samostatná bytost. Ke zdravému vývoji osobnosti je nutné vytváření bezpečného, neohrožujícího prostředí, uspokojování základních potřeb dítěte, jeho vývojových zvláštností a možností. Bezpečné prostředí napomáhá vytvářet otevření školy rodičům. Také změna vztahu učitel – dítě, kdy učitel se stává zprostředkovatelem, pomocníkem dítěte na jeho cestě za poznáním, přebírá roli facilitátora.

Úkolem školy je dát dětem prostor pro hledání a nacházení správných postojů a hodnot.

Teoretické základy - literatura k projektu se nachází ve školní knihovně pro rodiče a pedagogy na chodbě ZŠ

Pedagogika J.A. Komenského,

Pedagogika M. Montessoriové,

Principy Otevřeného učení,

Integrovaná tematická výuka S. Kovalikové – učení o kompatibilní činnosti mozku,

Jenský plán (P. Petersena),

Osobnostně orientovaný model předškolní výchovy,

Projekt Svobodná Komenského škola (experiment MŠMT ČR č.j. 27 429/22),

Modelové projekty Zdravá mateřská škola, Zdravá škola

Cíle projektu

Vytvořit základy celoživotního vzdělávání.

Vytvořit otevřený systém vzdělávání, který doplňuje výchovu v rodině.

Upevňovat vztah dětí k regionu, ve kterém žijí.

Vytvořit školu:

- kde si mohou děti podle svých potřeb svobodně hrát, mají radost z poznávání a touhu učit se, zažívají pocit štěstí, jsou otevřené, aktivní a cítí se odpovědné za místo, kde žijí
- v níž si děti dokáží vytvořit a používat strategie, které je povedou ke stanovenému cíli
- kde se děti mohou bez obav ptát a nalézat odpovědi, samostatně myslet
- kde se děti učí vyjadřovat své názory, pocity, a ty jsou brány vážně
- kde se děti učí chápat odlišnosti druhých, přijímat každého takového, jaký je – i sám sebe
- kde děti vnímají potřebu dodržování dohodnutých pravidel
- kde jsou pedagogové partnery dětí na jejich cestě za vzděláním

- kde se děti učí pracovat v týmu
- která dětem umožňuje nacházet vlastní způsob učení a poznávání, propojuje učení se skutečným životem
- která umožňuje rodičům podílet se na vzdělávací cestě jejich dítěte, poskytne jim radu, případně pomoc
- která je pro všechny zúčastněné – děti, rodiče, pedagogy – bezpečným a příjemným místem.

VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Vzdělávací obsah je připravován na každý školní rok zvlášť. Navazuje na předchozí program, ale zároveň reflektuje změny ve složení třídy a kooperuje s programem ZŠ ARCHA. Celá škola tak vytváří a zpracovává celoroční téma, v rámci něhož je připravována vzdělávací nabídka pro každou věkovou a mentální úroveň dětí.

Výstupy	Obsah učiva	Rozvíjené kompetence
<p>Člověk a jeho svět</p> <p>Poznávání nejbližšího okolí, organizace školy, klubu, družiny, určení významných objektů.</p> <p>Bezpečnost na cestě do školy, vycházkách, dopravní výchova.</p> <p>Osvojování zásad respektujícího chování, tolerance, empatie, vzájemná úcta, komunikace slovní i mimoslovní, předcházení šikaně, zařazení prvků mediální výchovy.</p> <p>Budování vztahu k přírodě, umí ji pozorovat, všimnout si změn a souvislostí mezi jevy. Vnímá pozitivní a negativní zásahy člověka, umí být aktivní. Environmentální výchova – ochrana přírody.</p>	<p>Vycházky do okolí, mapování okolí školy, zdůraznění důležitých objektů.</p> <p>Nácvik bezpečného přecházení vozovky, hry s dopravními značkami (pexeso, domino...).</p> <p>Stanovení pravidel, hry s dramatizací, hraním rolí, komunitní kruh, debaty, co děti shlédly, slyšely.</p> <p>Vycházky a pobyty v přírodě, pozorování změn, určování, využití encyklopedií, následné výtvarné zpracování.</p>	<p>Kompetence činnostní a občanské.</p> <p>Činnostní a občanské kompetence.</p> <p>Kompetence k řešení problémů, komunikativní, sociální.</p> <p>Kompetence k učení.</p>
<p>Člověk a zdraví</p> <p>Poznávání sebe sama, péče o zdraví a prevence nemocí, osobní hygiena a čistota, poučení o úrazech a jejich předcházení, umět ošetřit drobná poranění, důležitost dodržování pitného režimu.</p>	<p>Situační učení, námětová hra U lékaře, prohlížení knih, předčítání tematicky zaměřených knih.</p>	<p>Kompetence komunikativní, sociální a interpersonální, občanské.</p> <p>Intrapersonální kompetence.</p>

Rozvoj pohybové zdatnosti a obratnosti, pohybová relaxace.	Pohybové hry v místnosti, tělocvičně, terénu, na hřišti.	
Umění a kultura Rozvíjet estetické cítění, představivost, fantazii. Umění se vyjádřit neverbálně pomocí linie, tvaru, barvy. Rozvíjet hudební vnímání, smysl pro rytmus, zájem o hudbu. Literatura jako zdroj informací i potěšení, náplň volného času.	Různé výtvarné techniky – kresba, malba, koláž, kompozice, modelování, konstruování z různých materiálů. Poslech hudby, zpěv, rytmizace na Orffovy nástroje, samostatné hudební činnosti. Předčítání, četba na pokračování, prostor k individuální četbě, vzájemnému předčítání, (k dispozici knihovnička s beletrií, poezií a encyklopediemi).	Intrapersonální kompetence. Komunikační kompetence.
Člověk a svět práce Seznámit se s různými pracovními technikami, být schopen pracovat podle návodu, dodržovat stanovený postup. Udržovat bezpečnost a hygienu na pracovišti. Rozvíjet zručnost, tvořivost, představivost.	Práce s papírem, textilem, různými druhy přízí, dřevem, drátkem dalšími materiály. Práce s přírodním materiálem. Tvořivé hry se stavebnicemi.	Kompetence k řešení problému, k učení.

ŠVP schváleno školskou radou dne 23.9.2022

Platnost ŠVP od 1.9.2022

Jitka Hřebecká
ředitelka školy